

Aanpak herstel cultuur gemeente Nijkerk

Stefan Staartjes, februari 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Problemen door corona	3
2. Plan van Aanpak	4
2.1 Visie op cultuur	4
2.2 Beoogde resultaten van het herstelplan	4
2.3 Uitgangspunten.....	5
2.4 Financiën	7
2.5 Organisatie	7
3. Planning	8

1. Inleiding

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat het voornemen om in deze collegeperiode een nieuw cultuurbeleid op te stellen. De maatregelen rondom Covid-19 hebben dit voornemen flink gedwarsboomd. De culturele sector heeft het over de hele linie zwaar. In de komende periode moet de gemeente samen met het culturele veld vol inzetten op de ondersteuning, herstel en ontwikkeling van de culturele infrastructuur in de gemeente. Als er nu niets gebeurt, komt de Nijkerkse culturele sector in de problemen.

Daarom willen we samen met de cultuursector een herstelplan te maken, om zo de culturele infrastructuur te ondersteunen naar herstel én naar weerbaarheid en wendbaarheid in de toekomst.

Om tot dit herstelplan te komen starten we hierbij met een plan van aanpak. Dit plan van aanpak is de eerste stap. Voorafgaand aan het plan van aanpak hebben we als gemeente overlegd met culturele instellingen en verenigingen over de problemen van de sector. We hebben ook met de culturele raad gesproken. Dat een herstelplan noodzakelijk is werd daarbij meer dan duidelijk.

1.1 Problemen door corona

De coronacrisis heeft het maatschappelijk belang van de culturele sector laten zien. Cultuur werd de afgelopen 2 jaar vreselijk gemist. Niet alleen als bron van vermaak en entertainment, maar ook als onderdeel van het bredere culturele leven van onze inwoners. Cultuur is verrijking en verdieping van het leven, een middel om te ontspannen, te ontmoeten, een manier om te ontplooiën, om te ontwikkelen en om in contact te komen met andere en nieuwe wereldbeelden.

Het gemis is net zo groot bij jongere mensen als bij oudere mensen. Dit is merkbaar op scholen, in het dagelijks leven, in verpleegtehuizen en (zorg)instellingen.

De culturele sector heeft, aangemoedigd door de vraag en de behoefte van het publiek, getracht zo veel mogelijk te organiseren binnen de geldende corona beperkingen en er is een aantal vernieuwingen gedaan, vooral op technologisch gebied. Er waren online voorstellingen en nieuwe presentatievormen. "Cultureluur" is een van de goede voorbeelden. De sector heeft dus niet stil gezeten, ook al kon en mocht ze haar 'eigen' werk veelal niet doen.

Maar, het is helaas niet zo dat de sector zich uit de crisis heeft geïnnoveerd. De nieuwe ontwikkelingen zijn onvoldoende om als volwaardige verdienmodellen te gelden. Online voorstellingen en verkoop bieden te weinig houvast voor de toekomst. Na de afgelopen twee jaren kunnen we stellen dat de culturele sector er niet goed bij staat. Er is hulp nodig. In 2020 hebben we al een aantal maatregelen genomen om de culturele sector te ondersteunen. Zo hebben we coullance getoond bij het niet leveren van subsidieprestaties. Ook hebben we voor de noodsteun een subsidieregeling opgesteld voor culturele instellingen in de gemeente. Maar, er moet meer gebeuren en dat heeft langere tijd nodig. De schade die is ontstaan is niet in een paar jaar tijd verholpen met overbrugging en herstelmiddelen. Er moeten stappen gezet worden naar een duurzame oplossing voor de toekomst en het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector.

2. Plan van Aanpak

2.1 Voortborduren op ingezette lijn

Amateurkunstverenigingen, culturele- en erfgoedinstellingen en individuele makers vormen samen de culturele infrastructuur van de gemeente Nijkerk. Daarbinnen is elke schakel, van grootschalig tot kleinschalig en van professional tot de amateurvereniging even belangrijk. Gezamenlijk zorgen zij voor een vitaal cultureel leven in de gemeente Nijkerk. Dit culturele is essentieel voor de aantrekkelijkheid van de gemeente, om te bezoeken, te verblijven en te vestigen. Het geeft de inwoners van de gemeente Nijkerk ook voldoende mogelijkheden om zich te ontspannen, te ontplooiën en betekenisvolle sociale verbanden aan te gaan.

Kunst en cultuur is voor en door iedereen. We willen de aantrekkingskracht van Nijkerk vergroten door een veelzijdig aanbod, dat van goede kwaliteit is. Talenten mogen tot bloei komen.

Gezien de ontwikkelingen van de afgelopen jaren willen we daar een ander speerpunt aan toevoegen, te weten: innovatie en creativiteit. Niet alleen voor herstel en ontwikkeling van de culturele sector, maar ook om bij te dragen aan de maatschappelijke vraagstukken die op tafel liggen. Een sterke culturele en creatieve sector is nodig voor maatschappelijk herstel na de coronacrisis.

Met het komende herstelplan borduren we voort op de in het coalitieakkoord ingezette lijn, de visie vanuit de dialooggroep Leefstijl van Samen Nijkerk en sluiten we aan bij andere beleidsplannen, programma's en afspraken zoals bijvoorbeeld het Transformatieplan in het Sociaal Domein, het Jeugdprogramma, Convenant Cultuureducatie Gemeente Nijkerk en de nieuwe omgevingswet. Daarnaast is voor dit onderwerp het onlangs vastgestelde subsidie- & tarievenbeleid van belang.

2.2 Beoogde resultaten van het herstelplan

Het herstelplan wordt gericht op de korte termijn en geeft een doorkijk naar de midden- en langere termijn. De verwachting is namelijk dat de effecten van de Covid-beperkingen ook in de komende jaren nog voelbaar en merkbaar zijn.

Het herstelplan heeft als doel om op korte termijn de schade van de coronacrisis te herstellen voor de culturele sector in de gemeente. Maar, we willen ook de weerbaarheid van de Nijkerkse culturele sector op de langere termijn vergroten. De culturele sector wordt toekomstbestendig gemaakt, met meer flexibiliteit.

De Raad van Cultuur adviseert om de gehele culturele sector te ondersteunen, dus ook het ongesubsidieerde deel van de sector en de vele freelancers. Vrije (ongesubsidieerde) organisaties konden geen of minder gebruikmaken van steunpakketten van het rijk. Zij teren in op hun vermogens en zijn vooral bezig met crisismanagement. Hetzelfde geldt voor onafhankelijke kunstenaars en freelancers, die zonder opdrachten zitten en onzeker zijn over hun inkomsten voor de toekomst.

Met het herstelplan willen we daarom steun aan alle aspecten van kunst en cultuur in de gemeente bieden. Zo kunnen de culturele makers en organisaties in de gemeente Nijkerk blijven bestaan, weer activiteiten opstarten, zich vernieuwen en weerbaarder zijn, ook na de coronacrisis. Alle schakels in de Nijkerkse culturele infrastructuur worden ondersteund, te weten de amateurkunstverenigingen, erfgoedinstellingen, de (semi-)professionele instellingen en de zelfstandige makers.

Het herstelplan sluit hiermee ook aan bij de voorwaarden van de door het rijk beschikbaar gestelde gelden.

We willen de komende jaren de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

1. Iedereen kan meedoen aan kunst- en cultuuractiviteiten.
2. De jeugd maakt kennis met de diverse vormen van kunst en cultuur
3. Volwassenen en ouderen doe meer actief en passief mee aan het kunst- en cultuuraanbod.
4. De kwaliteit en diversiteit van het kunst- en cultuuraanbod groeit. Waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe wordt omarmd.
5. Kunst en cultuur dragen meer bij aan prettiger wonen en leven in de gemeente Nijkerk

2.3 Uitgangspunten

Het komende herstelplan heeft drie sporen:

Spoor 1:

We gaan coulant om met de culturele partijen waar we een subsidierelatie mee hebben

Door de coronamaatregelen hebben de subsidieontvangers de activiteiten waarvoor zij subsidie ontvingen niet (geheel) kunnen uitvoeren. Volgens de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) kan de gemeente de verleende subsidie dan lager vaststellen omdat de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden. Daarom kan de gemeente de subsidie terugvorderen. We stellen ons echter (opnieuw) coulant op bij een eventuele lagere vaststelling en terugvordering van de subsidie.

Dit spoor starten we zo snel mogelijk op en wachten niet op het definitieve herstelplan.

Spoor 2:

We richten een herstellfonds in voor culturele instellingen die in 2021 acute geldproblemen hebben opgelopen door de coronacrisis.

We verlenen, net als vorig jaar, een tijdelijke subsidie aan organisaties op het gebied van cultuur en buurthuizen om de financiële gevolgen van corona te verzachten.

Een subsidieregeling is een eenduidige en transparante manier om gedupeerde partijen te compenseren. Met een subsidieregeling kunnen we criteria benoemen waaronder instellingen en verenigingen in aanmerking kunnen komen voor compensatie. Iedere instelling of vereniging die aan de criteria voldoet, kan een aanvraag indienen.

De subsidieregeling staat open voor:

- Cultuur en erfgoedinstellingen in de gemeente Nijkerk.
- Dorps- en buurthuizen (of ontmoetingsplekken die deze functie ook vervullen) in de gemeente Nijkerk.

De buurthuizen worden ook meegenomen in deze subsidieregeling omdat we bij de septembercirculaire 2021 van het rijk geld hebben ontvangen in het gemeentefonds om de buurthuizen tegemoet te komen in de financiële tekorten die zij hebben opgelopen als gevolg van corona.

Ook dit spoor starten we zo snel mogelijk op. Het gaat tenslotte om noodsteun, wat niet kan wachten.

Spoor 3:

We gaan de Nijkerkse culturele infrastructuur weerbaar en wendbaar maken voor de toekomst

Het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector bevat acties op de langere termijn gericht op vernieuwing en aanpassing van organisaties, programmering en producten. Er is ruimte nodig voor vernieuwing en experiment. Naast aanpassingen van activiteiten, willen we ook kijken naar investeringen in de culturele sector en zetten we in op innovatie en professionalisering door samenwerking tussen gezelschappen, instellingen en makers.

Samenwerken en participatie

Spoor 3 werken we in overleg met het culturele veld uit.

Voor de gesprekken met de professionals/vrijwilligers en belangenbehartigers maken we gebruik van (digitale) gespreksgroepen, waar mogelijk te combineren met bestaande overleggen. We gaan, samen met de Culturele raad, deze gesprekken organiseren om het culturele veld over dit plan van aanpak en het herstelplan te informeren en gezamenlijk tot nieuwe ideeën te komen.

Inwoners consulteren we door een kleine enquête te plaatsen op de website van de gemeente en hier via de gemeentepagina en sociale media aandacht voor te vragen.

De inbreng wordt vervolgens uitgewerkt en vastgelegd in een document. Dit document wordt vervolgens nog een keer voorgelegd aan de stakeholders. Dit totale traject vindt plaats in de periode van februari – april 2021.

Als uitgangspunt voor de uitwerking van spoor 3 nemen we bijgevoegd uitvoeringsprogramma. Hiervoor gelden de volgende randvoorwaarden:

1. Beschikbare budget is € 300.000
2. Samenwerking, kennisuitwisseling en talentontwikkeling zijn belangrijke criteria voor de uitvoering;
3. Het gaat om innovatie van productie en/of presentatie waarbij (ander) publiek op een nieuwe of andere manier bereikt kan worden. Ook het uitbreiden naar andere sectoren dan de culturele, zoals het bedrijfsleven, (semi-)overheid en het sociale domein, kan de weerbaarheid van de sector verhogen.
4. We stimuleren culturele organisaties samenwerkingsverbanden aan te gaan en daarmee organisatie, faciliteiten en middelen efficiënter en effectiever in te zetten en/of een gezamenlijke professionaliseringslag te realiseren.
5. Het moet evenwichtig over de verschillende bewonerskernen worden verdeeld en er moet een juiste balans tussen amateur- en professionele kunst- en cultuurbeoefening zijn. Ook moet er aandacht zijn voor alle leeftijdsgroepen.
6. Het moet bijdragen aan het ontwikkelen van een goede infrastructuur binnen de Nijkerkse cultuursector.

De looptijd van spoor 3 en de beschikbare middelen worden verspreid over de jaren 2022 en 2023. Er wordt gekozen voor spreiding over twee jaar, omdat er wordt ingezet op het herstel van de sector op de (middel)lange termijn. Waar spoor 1 en 2 inzetten op directe noodsteun voor het behoud van de culturele infrastructuur, zet spoor 3 in op een toekomstbestendige, wendbare en weerbare culturele infrastructuur.

2.4 Financiën

Het gaat hierbij om de rijksmiddelen die de gemeente in 2020 en in 2021 heeft ontvangen om de culturele sector te ondersteunen in coronatijd.

De gemeente Nijkerk heeft in totaal voor de coronasteun voor de culturele sector van het Rijk € 545.000 compensatie ontvangen. Daarvan is € 75.000 uitgegeven in 2020 voor de eerste ronde van de coronasteun. Voor de financiële dekking van het herstelplan is het beschikbare bedrag daarmee minimaal € 470.000.

Hiervan is de onderverdeling:

€ 0 voor spoor 1, dit gebeurt binnen de reguliere middelen uit de meerjarenbegroting

€ 120.000 voor spoor 2

€ 300.000 voor spoor 3

€ 50.000 voor organisatorische kosten als eventueel noodzakelijke extra ambtelijke inzet en communicatie.

Mochten er nieuwe steunmaatregelen worden genomen door het Rijk en/of provincie kunnen deze op termijn worden toegevoegd aan het herstelplan.

Los van dit alles is er ook binnen Regio Foodvalley gewerkt aan een plan voor toekomstbestendige regionale culturele infrastructuur. De gemeente Nijkerk, de culturele raad en de grootste Nijkerkse culturele organisaties zijn aangehaakt bij dat proces.

De provincie heeft voor Regio Foodvalley € 650.000 gereserveerd. Hiervan moet €100.000 besteed worden aan een programmaonderdeel dat aantoonbaar bijdraagt aan 'Het verhaal van Gelderland' via één of meerdere verhaallijnen.

Inmiddels is aan Cultura uit Ede de opdracht gegeven om het penvoerderschap voor de provinciale middelen op zich te nemen. De belangrijkste taak wordt om het Regioplan Foodvalley om te zetten naar een uitvoerbaar projectplan voor de periode 2022-2025, inclusief begroting en dekkingsplan.

2.5 Organisatie

De beleidsambtenaar Cultuur bereidt het herstelplan voor, in nauwe samenwerking met de cultuurmakelaar en de culturele raad. Uiteraard worden de beleidsterreinen onderwijs, subsidie, maatschappelijk vastgoed, (vrijetijds-) economie, recreatie en toerisme, communicatie, juridische zaken en financiën betrokken.

3. Planning

De planning is als volgt:

Februari 2022

Opstellen en aanbieden van deze notitie aan college.

Februari 2022 – april 2022

1. Coulanceregeling is van toepassing op de subsidievestigingen 2021.
2. Subsidieregeling voor de acute noodsteun wordt gepubliceerd.
3. Participatietraject spoor 3

mei 2022

Opstellen definitief herstelplan met uitvoeringsprogramma.

juni – juli 2022

Het bestuurlijke besluitvormingsproces vindt plaats in de maanden juni/juli. Zodat mogelijke uitkomsten meegenomen kunnen worden in de besluitvorming rondom de voorjaarsnota/begroting.

Derde kwartaal 2022

De participanten uit het participatietraject ontvangen terugkoppeling en we informeren de gemeenteraad.

De inwoners van de gemeente Nijkerk worden geïnformeerd over het nieuwe herstelplan en ook worden praktische stappen gezet om alles z.s.m. na besluitvorming in te kunnen laten gaan, zoals publicatie van de nieuwe regelingen, aanpassing van de teksten op de website et cetera.

